

30.3.2023

kirjaamo@energiavirasto.fi

Viite Lausuntopyyntö Dnro 147/040300/2023

LAUSUNTO 1. SUUNTAVIIVOISTA SÄHKÖVERKKOTOIMINTOJEN VALVONTAMENETELMIKSI VALVONTAJAKSOILLA 1.1.2024-31.12.2027 JA 1.1.2028-31.12.2031

Kiitämme mahdollisuudesta lausua Energiaviraston esitystä Suuntaviivoista sähköverkkotoimintojen valvontamenetelmiksi. Oulun Energia Sähköverkko Oy tukee Energiateollisuus ry:n lausuntoa ja painottaa lisäksi alla olevia teemoja.

VIHREÄ SIIRTYMÄ EDELLYTTÄÄ ENERGIAPERKKOJEN KEHITTÄMISTÄ – ONNISTUMINEN VAATII MAHDOLLISTAVAT JA KANNUSTAVAT VALVONTAMENETELMÄT

Nyt lausuttavana olevat suuntaviivat koskevat valvontamenetelmiä vuosille 2024–2031. Tämä on kriittinen aikaikkuna, jossa vihreä siirtymä on toteutettava, ja energiaverkoilla on tässä merkittävä rooli. Valvontamenetelmien tulee mahdollistaa vihreän siirtymään tarvittavat investoinnit ja siten varmistaa, ettei verkoista muodostu vihreän siirtymän ja yhteiskunnan kehittymisen pullonkaulaa. Verkkotoiminnassa korostuu aiempaa enemmän myös operatiivisen toiminnan kehittäminen.

Energiavirastolla on verkkoyhtiöiden toimittamien kehittämissuunnitelmien kautta hyvä käsitys tulevista investointi- ja kehitystarpeista. Tätä tietoa on tärkeä hyödyntää valvontamenetelmien ohjausvaikutusten arvioinnissa.

Verkkoyhtiöt tarvitsevat pitkäjänteisen ja ennakoitavan sääntely-ympäristön sekä läpinäkyvät ja ymmärrettävät valvontamenetelmät edellä kuvattuihin haasteisiin vastatakseen. On tärkeää, että kaikki sidostahot voivat luottaa valvontamenetelmien toimivuuteen ja ennakkollisen valvonnan pysyvyyteen.

YKSIKÖHINNAT

Suuntaviivojen lausuntoaikana yksikköhintakyselyä ei ole vielä toteutettu eikä yksikköhintojen keräämisen ja muodostamisen kaikkia merkityksellisiä yksityiskohtia ole vielä kuvattu. Tämä tekee suuntaviivojen kommentoinnin tältä osin varsin haastavaksi. Yksikköluettelon riittävä yksityiskohtaisuus ja yksikköhintojen

Oulun Energia Sähköverkko Oy | Y-tunnus 2080002-1 | PL 116, 90101 Oulu | Nahkatehtaankatu 2, 90130 Oulu
Puhelinvaihe 08 5584 3300 | info@oulunenergia.fi | www.oulunenergia.fi

30.3.2023

kustannusvastaavuus ovat kuitenkin kriittisen tärkeitä verkon arvon oikeudenmukaisen määrittämisen kannalta.

Yksikköhintakyselyn perusteella näyttäisi siltä, että yksikköluetteloon on tulossa olennaisen tärkeitä muutoksia, kun toimintaolosuhteiden vaikutus käytettyihin rakenteisiin, menetelmiin ja mitoitukseen otetaan aiempaa paremmin huomioon. Muutokset mahdollistavat sen, että jakeluverkon haltijoilla on tasapuolisemmat edellytykset saavuttaa yksikköhintojen määrittämä kustannustaso. Toivomme että olosuhdeluokittelua tullaan jatkossa vielä laajentamaan koskemaan esim. jakokaappeja ja muuntamoita.

Suuntaviivojen mukaan yksikköhintoja käytetään sähköverkko-omaisuuden oikaisuissa, jotta sähkömarkkinalain sekä valvontalain tavoitteet kohtuullisen hinnoittelun valvonnalle on mahdollista saavuttaa mahdollisimman hyvin. Tätä edeltävässä tekstissä viitataan edeltävään tekstiin, jossa mm. todetaan ”Monopolihinnoittelun arvioinnissa on arvioitava, mikä on yrityksen kustannustaso verrattuna kustannuksiin, joihin yrityksellä olisi tosiasiallinen mahdollisuus.” Suuntaviivoissa ei kuitenkaan ole mainintaa, että yksikköhinnat päivitetään kuvaamaan paremmin kuudennen valvontajakson alun tilannetta käyttämällä rakennuskustannusindeksiä.

Esitämme että suuntaviivoja täydennettäisiin yllä olevalla lisäyksellä huomioimaan rakentamisen merkittävä kustannusnousu verrattuna ajankohtiin, joilta yksikköhinnat tullaan keräämään. Esitys tukee valvonnan tavoitetta, kun yksikköhinnoilla arvioidaan verkkoyhtiön kustannustasoa verrattuna kustannuksiin, johon yrityksellä on tosiasiallinen mahdollisuus.

Sähkön jakeluverkon suuntaviivoihin kirjattu niin kutsuttu investointikannustin kannustaa verkonhaltijaa tekemään investointinsa keskimäärin kustannustehokkaasti sekä mahdollistaa investointien tekemisen. Tehokkuushyöty palautuu asiakkaille yksikköhintapäivityksen yhteydessä. Mallia on kritisoitu viime vuosina siitä, että tehokkuushyöty on palautunut asiakkaille merkittävällä viiveellä, johtuen pitkästä yksikköhintojen päivitysvälistä. Päivitysväliksi oli edellisille valvontajaksoille asetettu 8 vuotta. Nykyisten valvontamenetelmien mukainen investointikannustin sisältää voimakkaan kannusteen tehostaa toimintaa. Tämä onkin johtanut merkittävään tehostumiseen, joka näkyi etenkin sähkön jakeluverkkotoiminnoille 2022 alusta voimaan tullessa yksikköhintapäivityksessä, jolloin tehostuminen siirtyi asiakkaiden hyödyksi. Nyt suuntaviivoissa esitetään palaamista aiempien jaksojen 4 vuoden päivityssykliin. Pidämme tätä hyvänä ratkaisuna ja katsomme, että neljän vuoden päivitysväli siirtää tehostamisesta saadun hyödyn riittävän nopeasti asiakashintoihin.

INVESTOINTIKANNUSTIN

Uutena elementtinä suuntaviivoissa esitetään sähkön jakeluverkkotoiminnan investointikannustimeen niin kutsuttua hyötyleikkuria. Tavoitteena on suuntaviivojen mukaan jakaa puolet investointikannustimen kannustinvaikutuksesta tasapoistoissa asiakkaille vuosittain. Suuntaviivoissa tavoitteeksi kerrotaan tehokkuushyödyn siirtäminen asiakkaiden hinnoitteluun nopeammin. Olemme tästä eri mieltä, emmekä kannata esitetyn mukaista mekanismia koska esitetyn mukaiseen mekanismiin liittyy merkittäviä riskejä,

Oulun Energia Sähköverkko Oy | Y-tunnus 2080002-1 | PL 116, 90101 Oulu | Nahkatehtaankatu 2, 90130 Oulu
Puhelinvaihte 08 5584 3300 | info@oulunenergia.fi | www.oulunenergia.fi

30.3.2023

jotka toteutuessaan johtavat tehokkuuden heikkenemiseen ja sitä kautta asiakashintojen nousuun. Lisäksi esitetty hyötyleikkuri rankaisee kohtuuttomalla tavalla lähellä investointitehokkuutta 1 toimivia yhtiöitä, jotka voivat peräkkäisinä vuosina olla tehottomia (capex-suhde alle 1) ja tehokkaita (capex-suhde yli 1).

Pidämme tärkeänä, että myös sellaisten yhtiöiden investointiedellytykset turvataan, jotka eivät poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi pääse yksikköhintojen määrittämään kustannustasoon. Erityisen tärkeää tämä on valvontamenetelmien suuntaviivojen vuosina 2024–2031, kun energiamurroksen mahdollistaminen edellyttää lisää sähkön-siirtotehoa ja investointeja.

TASAPOISTOJEN INFLAATIOKORJAUS

Valvontamenetelmien mukaan investointikannustimen tarkoituksena on kannustaa verkonhaltijaa tekemään investointinsa kustannustehokkaasti ja mahdollistaa korvausinvestointien tekeminen. Kun yksikköhintoja ei päivitetä valvontajakson aikana, tasapoiston laskennassa huomioidaan nykyisin inflaation muutos kuluttajahintaindeksillä. Suuntaviivoissa tasapoiston inflaatiokorjausta esitetään poistettavaksi. Tämä vaikeuttaa korvausinvestointien tekemistä ja rahoitusta merkittävästi.

Esitämme, että tasapoisto määritetään nykyisten valvontamenetelmien tapaan edelleen ja inflaatio huomioidaan kuluttajahintaindeksin mukaisesti.

YLEINEN TEHOSTAMISTAVOITE

Inflaatio on nostanut viime vuosina verkkotoiminnan kontrolloitavia operatiivisia kustannuksia merkittävästi ja osa jo toteutuneesta muutoksesta ei ole vielä täysimääräisesti palveluiden hinnoissa. Kun seuraavan valvontajakson kustannusten lähtötasoa määritetään, se jäänee jo lähtötilanteessa liian alhaiseksi.

Lisäksi lämmityksen ja liikenteen sähköistyminen sekä hajautetun pientuotannon määrän kasvu edellyttää verkkoyhtiöiltä panostuksia toiminnan operatiiviseen kehittämiseen, esisuunnitteluun ja asiakaspalvelutyöhön, mikä nostaa operatiivisia kustannuksia.

Suuntaviivoissa esitetään sähköverkkotoiminnoille 2 % yleistä tehostamistavoitetta. Pidämme tätä ristiriitaisena sekä yleisen kustannustason nousun että toimintaan kohdistuvan lisääntyvän työtarpeen ja vaatimusten vuoksi.

Pidämme välttämättömänä, että laadukkaan toiminnan ylläpitämiseksi yleisestä prosentuaalisesta tehostamistavoitteesta luovutaan kuudennella ja seitsemännellä valvontajaksolla.

30.3.2023

VERKON RAKENTAMISEEN SAADUT TUET

Suuntaviivoissa esitetään verkon rakentamiseen saatuja tukia käsittelevään kohtaan lisäyksenä tarkennusta, että *”lähtökohtaisesti kyse on aina tuesta, jos jokin taho osallistuu suoraan verkonhaltijan rakentamiskustannuksiin”*. Emme pidä linjausta perusteltuna ja esitämme sen muuttamista. Nähdäksemme esimerkiksi ulkopuolisten tahojen aiheuttamien johtosiirtojen kustannusten edelleen laskutusta tai yhteisrakentamisen kustannusten jakamista ei tule valvontamenetelmissä käsitellä verkon rakentamiseen saatuna tukena.

Erityisesti kaupunkiolosuhteissa tehdään usein kalliita johtosiirtoja muun kaupunkirakentamisen vaatimuksesta.

PITOAIKOJEN MÄÄRITTÄMINEN

Pidämme positiivisena, että teknistaloudelliset pitoajat tulevat kysyttäväksi, tämä yhdessä tarkennetun yksikköhintaluettelon kanssa tukee hyvin teknisten ratkaisuiden ja toimintaympäristön kehityksen muutosten huomioimista.

Suuntaviivoissa on esitetty purettujen komponenttien tarkkojen keski-ikä tietojen raportointivelvoite. Purettujen komponenttien tilastointi ei nykyisellään ole mahdollista. Se vaatii merkittävästi lisätyötä ja investointia historiatietokantaan, koska laajaa ja tarkkaa tietoa purettujen komponenttien keski-ikästä ei ole verkkoyhtiöillä olemassa. Lisäksi on myös huomioitava, että purettavien komponenttityyppien keskimääräiset pitoajat voivat vaihdella suuresti vuosien välillä eikä keski-ikää voi päätellä yksittäisten vuosien purkutietojen perusteella. Tästä syystä emme näe perusteltuna velvoitetta raportoida verkosta purettavien komponenttien ikätietoja.

KERTYNYNEEN POISTOERON KÄSITTELY SITOUTUNEESSA PÄÄOMASSA

Kertyneen poistoeron käsittelyä liittyen sähköverkon hyödykkeisiin ja siihen liittyvän laskennallisen verovelan käsittelyä muutettiin 2016 alkavalle valvontajaksolle siirryttäessä. Käsittelemme mukaan muutos liittyi verojen jälkeisen kohtuullisen tuoton ja WACC:in osalta siirtymiseen ennen veroja tehtävään laskentaan ja niin kutsutun pre-tax WACC:in soveltamiseen. Ymmärryksemme mukaan muutoksen tarkoituksena oli kohdella yrityksiä veroneutraalisti. Muutoksen vaikutus oli huomattava.

Suuntaviivojen mukaan tulevilla valvontajaksolla siirryttäisiin käsittelyyn, jossa poistoero huomioidaan kokonaisuudessaan oikaistussa taseessa, siten että poistoerosta laskettu verovelka huomioidaan korottomissa veloissa ja loppuosa oikaistussa omassa pääomassa. Muutoksen vaikutus olisi toimialalle jälleen kerran huomattava.

30.3.2023

Esitämme muutoksen kumoamista. Tämä edestakainen muutos tuo merkittävän negatiivisen muutoksen verkkoyhtiöiden kohtuulliseen tuottoon, mutta samalla se tuo jälleen uuden ikävän särön valvontamenetelmien ennustettavuuteen ja jatkuvuuteen. Näkemyksemme mukaan valvontamenetelmien ei myöskään kuuluisi ohjata verkkoyhtiöitä operatiivisissa päätöksissä. Yhtiöt ovat rakenteeltaan ja toimintaympäristöltään hyvin erilaisia, jolloin ohjausvaikutukset operatiivisiin päätöksiin johtavat vääjäämättä tehottomuuteen. Suuntaviivojen mukainen poistoeron käsittely oikaistussa taseessa vaikuttaisi ja rajoittaisi yhtiöiden päätöksentekoa verotuksen osalta. Nykyisellä käsittelytavalla on verolain (360/1968, 30§) mukaan tavoitteena parantaa pääomavaltaiten alojen kykyä investoida. Nyt esitetty muutos siis heikentäisi investointikykyä.

Ystävällisin terveisin,

Anna Pasma
toimitusjohtaja
Oulun Energia Sähköverkko Oy

Oulun Energia Sähköverkko Oy | Y-tunnus 2080002-1 | PL 116, 90101 Oulu | Nahkatehtaankatu 2, 90130 Oulu
Puhelinvaihe 08 5584 3300 | info@oulunenergia.fi | www.oulunenergia.fi

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti Signom -allekirjoituspalvelulla.

Päiväys: 30. maaliskuuta 2023, 10:25:40

Oulun Energia Sähköverkko Oy

Anna Pasma

Anna Pasma

Toimitusjohtaja

Oikeutettu edustamaan yhtiötä.

'Yhteisö sääntöjen mukaan toiminimen kirjoittaa / yhteisöä edustavat hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja kumpikin yksin ja hallituksen jäsenet kaksi yhdessä.'

Vahva tunnistus:

30. maaliskuuta 2023, 10:25:39

Pankkitunnistus

Yritystiedot:

30. maaliskuuta 2023, 10:25:40

Patentti- ja rekisterihallitus

